

Technische vragen / 1^e termijn SV Jaarrekening 2018

De 1^e termijn en technische vragen van de fracties zijn gesorteerd op paginanummer. Enkele vragen van de VVD-fractie zijn later ontvangen, waardoor deze een sub-nummer hebben gekregen.

Nr.	Partij	Blz:	Vraag / opmerking PS	Antwoord / reactie GS	Onderdeel in inhoudsopgave	GS-lid
1	D66	-	We hebben recent een kader aangenomen mbt revolverende fondsen. Waar kunnen we de toelichting revolverende fondsen vinden?	Gegeven de druk op het proces om de jaarrekeningen op te stellen is er nu nog geen invulling gegeven aan de aanbeveling van de Randstedelijke Rekenkamer om in de P&C cyclus een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Provincie Utrecht is revolverend bezig met gronden. In de paragraaf Grondbeleid is e.e.a. toegelicht.	-	Strijk
2	D66	-	Toelichtingen soms: meer of minder uitgegeven, meer of minder ontvangen. Die toelichtingen leveren echter geen inzicht in de onderliggende redenen voor meer of minder... Kunnen we dit in toekomst verbeteren?	Terecht merkt u op dat dergelijke opsommingen geen verklaring zijn voor wat er werkelijk is gebeurd. Terwijl dat natuurlijk wel onze bedoeling is om uw Staten zo volledig mogelijk inzicht te geven. In toekomstige P&C producten zullen we hier (blijvend) aandacht aan schenken, mogelijk in de vorm van een "schrijfwijzer" voor de P&C producten.	-	Strijk
3	PvdD	14, 119, 206	Waarom maakt corona onderdeel uit van jaarverslag 2018 (en 2019)? Graag een uitgebreidere toelichting hierop. Onze fractie kan zich voorstellen dat er wel meer is gebeurd na de balansdatum van 31-12-2018 die 'mogelijke van invloed zijn op de financiële positie van de provincie', zoals de uitspraak van de Raad van State inzake het PAS.	Dit is verplicht gesteld door de NBA (Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) en overgenomen door de commissie BBV. Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2018 (en 2019). Wel heeft het COVID-19 virus gevolgen voor de financiën van 2020 vanwege de maatschappelijke impact. Dit is dan ook een gebeurtenis na balansdatum die niets zegt over de situatie op balansdatum maar wel iets zegt over de situatie na balansdatum en voordat de jaarstukken worden vastgesteld. Gezien de grote impact van het COVID-19 virus waarvan de financiële effecten onzeker (maar materieel) kunnen zijn, moet deze gebeurtenis na balansdatum worden toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening 2018 (en 2019) en ook moet de invloed (financieel /procesmatig) worden opgenomen in het jaarverslag. Het NBA heeft Audit alert 42 over het COVID-19 virus in	Overzicht 2018 op hoofdlijnen	Strijk

				relatie tot de accountantscontrole gepubliceerd. De accountant heeft deze Audit alert bij zijn werkzaamheden betrokken en beoordeeld of wij hieraan hebben voldaan.		
4	PvdA	14, 119	Er wordt ingegaan op de coronacrisis, terwijl deze in 2018 nog lang niet in beeld was. Waarom wordt dit hier genoemd?	Zie beantwoording op 3	Overzicht 2018 op hoofdlijnen	Strijk
5	PvdA	14	Op het garantieproduct in de treasury wordt een verlies genomen van 1,59 mln. 1. Vanuit welke aannames/verwachtingen en wanneer is besloten dit garantieproduct aan te schaffen? 2. In welke realiteit zou dit garantieproduct een positieve bijdrage aan het resultaat 2018 hebben geleverd? 3. Heeft het garantieproduct nog invloed op het resultaat in latere jaren? 4. Bestaan er voornemens wederom dit soort garantieproducten aan te schaffen?	<p>Voordat wij ingaan op de door u gestelde vragen, wijzen we u er graag op dat het bedrag van 1,59 mln. het nadelige saldo betreft op de "algemene dekkingsmiddelen en stelposten" en dus niet één op één gekoppeld kan worden aan het garantieproduct.</p> <p>Op pagina 200/201 van de jaarrekening is de opbouw van dit saldo uitgesplitst naar de verschillende onderdelen (treasury, dividend uitkering provinciefonds, etc.) die met elkaar de "algemene dekkingsmiddelen en stelposten" vormen.</p> <p>Het garantieproduct is in het jaar 2018 op de juiste wijze verantwoord volgens de spelregels van het BBV. Dat heeft geleid tot een incidentele afboeking van € 4 mln. in 2018. Deze afboeking is vanwege het feit dat gedurende de looptijd in achterliggende jaren reeds winst werd genomen op een wijze die volgens het BBV niet klopte. Het garantieproduct zelf is winstgevend, alleen was deze winst in de afgelopen jaren verkeerd genomen.</p> <p>Deze € 4 mln. is in 2018 enerzijds dus als lasten genomen (nadeel) en anderzijds op de balans gepresenteerd als "disagio". Conform regelgeving mag dit bedrag dan vrijvallen gedurende 5 jaar tot het einde van de looptijd in 2022. In 2018 is er daarom voor 1/5^e van € 4 mln. = € 800.000 als opbrengst geboekt.</p> <p>Per saldo betekent bovenstaande dat er in 2018 een eenmalig nadeel is van € 4.000.000 - € 800.000 = € 3.200.000, hetgeen reeds verwerkt is in de aan u gepresenteerde cijfers in deze jaarrekening.</p> <p>Met betrekking tot de specifiek door u gestelde vragen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dit garantieproduct is in 2007 aangeschaft en zal na de termijn van 15 jaar leiden tot een uitbetaling van 25 miljoen. 2. Zoals hierboven is toegelicht is er in 2018 sprake van een eenmalig nadeel van € 3,2 mln., en in de 	Overzicht 2018 op hoofdlijnen	Strijk

				<p>jaren 2019-2022 een jaarlijks voordeel van € 800.000</p> <p>3. Ja, zie 2.</p> <p>4. Nee. We hebben deze obligatie aangeschaft vóór de inwerkstelling van de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido). Sinds de introductie van die wet zijn alle openbare lichamen, waaronder provincies, verplicht om hun liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden (artikel 2.1 van deze wet).</p> <p>Zie ook antwoord op vraag 16.</p>		
6	PvdD	30	<p>"Het percentage is veel lager dan de realisatie 2017, omdat in 2017 door een fout in de berekening het aantal ha waarvoor een beheersubsidie wordt verstrekt ca. 2.000 ha te hoog is vastgesteld". Vraag: Dat geeft op zich geen verklaring waarom de realisatie (66% vs. 72%) in 2018 is achtergebleven t.o.v. wat begroot is. Kunt u dit verklaren?</p>	<p>De hoeveelheid beheerde natuur is in 2018 niet afgenomen ten opzichte van 2017. De achterstand is te verklaren door twee factoren: het aantal ha's nieuw ingerichte natuur (waar vervolgens beheersubsidie voor kan worden aangevraagd) is lager dan gepland en autonome groei van terreineigenaren die al ingerichte natuur beheren, maar (nog) geen subsidie aanvragen is minder groot dan verwacht.</p>	Programma 2. Landelijk gebied	Bruins Slot
7	PvdA	30	<p>Beheerde natuur. Nr 5 Basisset BBV: in 2017 is de berekening onjuist uitgevoerd. Echter de streefwaarde is 100%, begroot 72%. Realisatie 2017=70% in 2018=66%. Komt het verschil tussen realisatie en begroot alleen door de rekenfout?</p>	<p>De groei in het areaal bestaande natuur waarvoor beheersubsidie wordt aangevraagd is gering. Zoals ook bij vraag nummer 6 uitgelegd is er nog maar een beperkte groei van beheer van bestaande natuur te verwachten. Voor vrijwel alle terreinen waarvoor subsidie aangevraagd kan worden wordt die nu al aangevraagd. Overige natuurterreinen zijn veelal in eigendom van Defensie, Waterleidingmaatschappijen en gemeenten die geen subsidie aan kunnen vragen. Deze terreinen worden overigens wel door deze organisaties beheerd. De groei van het areaal die nog gerealiseerd kan worden komt dus vooral voort uit de ontwikkeling van nieuwe natuur. Het verschil tussen realisatie en begroot komt daarmee ook door een beperkte toename van aanvragen van subsidie voor bestaande natuur en voor nieuwe natuur.</p>	Programma 2. Landelijk gebied	Bruins Slot
8	D66	33	<p>Onder 2.2.2 en 2.2.3 staat een identieke tekst. En die is wel heel algemeen.</p>	<p>Deze teksten zijn inderdaad niet correct. De juiste teksten zijn als bijlage toegevoegd in dit document ná beantwoording van de vragen.</p>	Programma 2. Landelijk gebied	Bruins Slot
9	PvdD	34	<p>Er staat dat er zal worden geëxperimenteerd met een andere ecologische invulling van de Groene Contour. Wat betekent deze 'andere ecologische invulling'? Is dit nog steeds een invulling die in</p>	<p>In de pilots wordt gekeken of met alternatieve vormen van invulling eenzelfde kwalitatief hoogwaardig natuurresultaat kan worden bereikt. Denk bijvoorbeeld aan een vorm van landbouw met beperkende voorwaarden in combinatie met</p>	Programma 2. Landelijk gebied	Bruins Slot

			overeenstemming is met de afspraak in het Akkoord van Utrecht dat 3000 ha Groene Contour op termijn (en op vrijwillige basis) EHS/NNN moet worden?	groenblauwe dooradering. Uit de pilots moet blijken welke vormen op vrijwillige basis haalbaar zijn. In het najaar 2020 wordt u hierover nader geïnformeerd.		
10	PvdD	35	"Begin 2018 zijn voor de uitvoering van het ganzenbeleid ongunstige gerechtelijke uitspraken gedaan en ontheffingen vernietigd". Onze fractie vraagt zich af of bij het woordje 'ongunstig' wellicht sprake is van een schrijffout. Het woord 'gunstige' zou onze fractie namelijk logischer in de oren klinken.	Vanuit de optiek van de inhoud van het beleid en de op basis daarvan verleende ontheffing is er sprake van een ongunstige uitslag. Immers het beheren van zomerganzen in de rui was daardoor in 2018 niet mogelijk. Een gunstige uitslag was geweest als de ontheffing in stand was gebleven en het beheer had kunnen plaatsvinden. Er is dus geen sprake van een schrijffout.	Programma 2. Landelijk gebied	Bruins Slot
11	PvdD	40	Opvallend dat het percentage van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit niet nader is ingevuld. Niet om te simplificeren, maar in 2027 zouden alle wateren zowel chemisch als ecologisch op orde moeten zijn. Een indicator die hier naartoe werkt en rekening houdt met de huidige toestand, zou eigenlijk al geformuleerd moeten zijn in 2018. Gezien het feit dat er al in 2009 een eerste provinciaal deelplan KRW is geschreven, is dit des te opvallender. Wij zijn blij met de streefwaarde van 100% in 2027 in de jaarrekening 2019. We vragen ons wel af hoe dit in % is vertaald voor de jaren richting 2027.	De indicator is afgesproken met het Rijk in 2017 (BBV). De ecologische toestand is moeilijk te vervatten in jaarlijkse indicatoren. Om 2 redenen: <u>1</u> de toestand wordt in de KRW maar 1x per 6 jaar volledig gemeten. De waterschappen meten elk jaar bepaalde parameters en niet in het gehele gebied. Daarmee is er jaarlijks geen compleet beeld van de toestand beschikbaar. Dit is ook niet verplicht volgens de KRW. (monitoringsprogramma wordt door EU goedgekeurd) <u>2</u> Bovendien zijn de effecten van maatregelen niet direct meetbaar. De ecologie reageert langzaam op maatregelen, omdat het gaat om een biologisch systeem. (illustratie: onderzoek heeft aangetoond dat een natuurvriendelijke oever pas na 20 jaar volledig ontwikkeld is, mits niet tussentijds verstoord). Aan begin van elke planperiode wordt op basis van de huidige toestand bepaald wat het beleidsdoel aan het einde van de planperiode is (huidige 2e planperiode 2021 in provinciaal BWM-plan). De sturing / voortgang vindt plaats op basis van de uitvoering van de vastgelegde maatregelen (door waterschappen). De uitvoering van maatregelen leidt tot doelbereik. De doelen zijn ook onderhevig aan voortschrijdend inzicht op basis van de analyse van het watersysteem (steeds meer inzicht in hoe het watersysteem functioneert) en feitelijk gemeten en gerealiseerde effecten van maatregelen (ook beter inzicht in effecten van maatregelen). Dit alles vormt de basis voor de doelen van de volgende planperiode waarbij opnieuw naar de (invulling van) de indicator zal worden gekeken.	Programma 3. Bodem, water en milieu	Bruins Slot
12	D66	40	Indicator waterkwantiteit (verdroging): realisatie is substantieel lager dan streefwaarde en dan	Bij de indicator waterkwantiteit staat een fout. De realisatie 2017 betrof niet 12 TOP/19 SUBTOP maar 10TOP/14	Programma 3. Bodem, water en	Bruins Slot

			begroot; er staat geen verklaring op blz.43 en ook niet blz.192	SUBTOP. De realisatie 2018 betreft tevens 10TOP/14 SUBTOP. De geplande doelstelling voor 2018 is niet gehaald, het realiseren van (deel)maatregelen (zoals verwoord op blz 43) geeft niet direct een oplossing voor de verdroging in een TOP gebied. Voor diverse projecten is subsidie verstrekt met een looptijd tot en met 2019. We hebben de verdrogingsaanpak geëvalueerd. In het najaar van 2020 informeer ik u hierover.	milieu	
13	D66	52	4.2 versterken arbeidsmarkt: wat betekent het concreet in de uitvoering mbt de doelen dat de programmalijnen van het beleidsplan niet corresponderen met de doelenboom uit de begroting?	Begin 2018 heeft PS het beleidsplan onderwijs-arbeidsmarkt vastgesteld na een bob-traject. Hierin is een drietal programmalijnen benoemd, die net een andere formulering kennen dan de eerder vastgestelde doelen. In de uitvoering zijn de programmalijnen uit het beleidsplan gevolgd, het jaar erop zijn de doelen aangepast op de beter passende programmalijnen.	Programma 4. Economische ontwikkeling	Strijk
13.2	VVD	63	Wat is het aantal voertuig verliesuren in 2018 en 2019, dit ivm met benchmarking richting volgende jaren?	De voertuigverliesurenrapportage over 2018 is helaas nog niet beschikbaar, we nemen deze mee in de rapportage over 2019 welke binnenkort uitgevraagd wordt	Programma 5a. Bereikbaarheid excl. OV	Schaddele e
13.3	VVD	89	Veel signalen dat ondermijning steeds groter probleem wordt. Zijn er naast weerbaarheidsscan en integralere toepassing Bibob nog meer activiteiten geweest? Jo. Pagina 199, zijn beschikbare middelen voor ondermijning afdoende geweest?	Het antwoord op deze vraag wordt nageleverd.	Programma 7. Bestuur en middelen	CvdK
14	D66	96	Hebben we al eens een nadere duiding ontvangen van de klachten en afhandeling van burgers? Hoeveel klachten, wat is de afhandeling en is dit gebeurd binnen de wettelijke termijnen? Derde alinea onder 7.5.1	In 2018 19 meldingen ontvangen, waarvan 11 van één persoon (de laatstgenoemde 11 zijn 'ter info' aan de provincie toegezonden). De overige 8 klachten van burgers bleken na onderzoek geen IBT-zaak te zijn. Betreft vaak uitingen van ontevredenheid over vergunning- of bestemmingsplanprocedures, waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. Twee klachten hadden betrekking op autonome taken van de gemeente (APV, erfpacht). Burgers krijgen altijd antwoord via e-mail of per brief binnen de wettelijke termijnen.	Programma 7. Bestuur en middelen	Strijk
14.2	VVD	101	Vorig jaar is bij werkzaamheden Paushuizen schade opgetreden die (deels) te wijten is aan de gemeente Utrecht. Zit die claim in voorziening grootonderhoud?	De claim zit niet in de voorziening groot onderhoud. De tot nu toe gemaakte kosten zijn door de PU, hangende het juridische geschil, uit het exploitatiebudget van team facilitair (noodfonds: € 250.000) voorgesloten.	Overhead	Strijk
15	D66	122-123	Voor 4 van de 5 kengetallen op financieel weerstandsvermogen wordt een duiding van het	Een terechte constatering. In het Statenvoorstel, onder 'Financiële positie', is die kwalificatie wel gegeven en ook die	Paragraaf 1. Weerstandsvermoge	Strijk

			resultaat gegeven (met conclusie 'gezond'). Voor het kengetal grondexploitatie is er alleen maar een uitleg, maar geen duiding van de situatie.	luit 'gezond'. Het kengetal is immers < 20%.	n en risicobeheersing	
15.2	VVD	151	Wanneer wordt uitspraak in procedure Eneco verwacht?	In maart 2019 heeft de Amsterdamse rechtbank uitspraak gedaan dat de gemeenten en de provincie Utrecht geen recht hebben op nabetalings door Eneco. De gemeenten en de provincie zijn in hoger beroep gegaan tegen deze uitspraak. Er is op dit moment nog geen uitspraak bekend. GS zal de staten informeren zodra er een uitspraak is.	Verbonden partijen	Strijk
15.3	VVD	156	Laatste alinea, waarom wordt risicovoorziening revolverend fonds grondverwerving alleen nog voor opstallen in eigendom gebruikt en niet meer voor grondbezit?	Het risico van waardevermindering van de grond is veel kleiner. De grondwaarde is over het algemeen veel stabielier. Als er wel een verschilwaarde gaat ontstaan tussen het aankoop- en verkoopbedrag wordt dit verschil gedekt uit het budget van de natuuropgave.	Paragraaf Grondbeleid	Strijk
16	D66	162	Hoe komt de disagio onder IMVA precies tot stand en hoe zal deze verlopen?	Vanuit nieuwe inzichten en vanuit de naleving van de BBV zijn wij (provincie Utrecht en PwC) diepgaand op een aantal casussen ingezoomd. Hierbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat op een aantal onderwerpen aanpassingen in onze systematiek nodig is om meer recht te doen aan de interpretatie van de BBV. Als gevolg hiervan hebben wij een aantal correcties aangebracht in de presentatie van de beginbalans in de jaarrekening (deze worden toegelicht op pag. 170). Deze correcties hebben met name gevolgen voor de presentatie van balansposten: in de jaarrekening ziet u als verwacht een stand per 31-12-2017 en een stand per 31-12-2018. Hier is een gecorrigeerde stand per 1-1-2018 aan toegevoegd, met name bij de balansposten Immateriële vaste activa (zie pag. 170). De waarde van het garantieproduct is bepaald op € 25 mln., hetgeen een waardestijging van € 4 mln. betekent. Deze € 4 mln. is als disagio op de balans opgenomen. Dat leidt tot een eenmalig nadeel van € 4 mln. in 2018. Dit rendement wordt in de jaren 2018 t/m 2022 telkens voor € 800.000 verlaagd op de balans en als opbrengst verantwoord in de exploitatie bij de treasury. In toekomstige P&C producten zullen we deze bijstelling doorvoeren. Eind 2022 wordt het financieel actief afgelost. Zie ook het uitgebreide antwoord op vraag no. 5.	Balans per 31-12-2018	Strijk
17	D66	162	IMVA, bijdragen activa in eigendom van derden:	De gehanteerde afschrijvingstermijn voor de afgesloten	Balans per 31-12-	Strijk

			Wat is de verwachte afschrijvingstermijn van deze bedragen? Wat is het geprognostiseerde verloop op lange termijn vanuit IMVA?	projecten is 10 jaar. Onder dit kopje zijn de groene projecten uit het gebiedsontwikkelingsprogramma Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg opgenomen, waarvan de provincie geen eigendom (meer) heeft van de grond. De groene projecten waarvan de grond in de komende jaren wordt afgestoten, worden aan dit onderdeel toegevoegd door een overheveling uit de Materiële vaste activa.	2018	
18	D66	175	Waar is het doel van deze leningen? En wat is de aflosdatum?	Het doel is niet eenduidig. De meeste (nieuwe) leningen zijn verstrekt op grond van de uitvoeringsverordening Economic Board Utrecht aan startende ondernemingen. Deze leningen hebben standaard een looptijd van 7 jaar. Dit type leningen aan bedrijven worden met ingang van 2020 niet meer verstrekt. Met de komst van de ROM is de PU nog wel aandeelhouder in een BV die leningen kan verstrekken aan innovatieve bedrijven. Daarnaast staan er nog leningen open die vanuit de regeling Rijden op aardgas zijn verstrekt. Voor deze leningen geldt een standaard termijn van 9 jaar. De overige leningen zijn op incidentele basis aangegaan, met verschillende looptijden.	Toelichting op de jaarrekening	Strijk
19	D66	189	<p>Programmatoelichting:</p> <p>Regelmatig zien we technische oorzaken agv bij anders inrichten administratie. Dat vertroebelt wel het beeld van inhoudelijke oorzaken. Kunnen we dit soort wijzigingen op een andere manier visualiseren? Onderscheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Technische wijziging • Kasritmeverschil • Inhoudelijke oorzaken/ daadwerkelijke resultaten 	<p>Zie ook het antwoord op vraag no. 6 bij de Algemene vragen en antwoorden:</p> <p>Dat de (financiële) realisatie van de door uw Staten toegekende middelen achter blijft kent verschillende oorzaken, die per programma ook puntsgewijs zijn toegelicht in de verschillenanalyse (zie pag. 189 e.v. voor JR 2018 en pag. 221 e.v. voor JR 2019).</p> <p>Deze verklaringen zijn verschillend van aard. De door u aangedragen suggestie om deze naar hun aard te groeperen spreekt ons aan en zullen we gaan toepassen in toekomstige op te leveren jaarrekeningen.</p> <p>Op pagina 189 heeft het verschil bovenal te maken met de andere manier van presenteren van de 'groene investeringen' in het project Hart van de Heuvelrug. Deze andere manier van presenteren is een wens van PwC die we hebben overgenomen en leidt tot correcties aan zowel de lasten als batenkant. Aangezien we de begroting niet meer kunnen aanpassen aan dit vernieuwde inzicht uit zich dit verschil.</p> <p>Dit type verschil als gevolg van de interpretatie van het BBV zal zich straks niet meer voordoen omdat we dit dan ook zo opnemen in de begroting.</p>	Toelichting op de jaarrekening (verschillenanalyse programma's)	Strijk

20	D66	192	Spijtig om nu te lezen dat projecten indicatoren circulariteit en circulair bouwen agv onderbezetting niet van de grond kwamen. Dat hadden we graag eerder geweten.	Wij nemen kennis van uw terechte punt en nemen dat ter harte.	Toelichting op de jaarrekening (verschillenanalyse programma 3. Bodem, water en milieu)	Strijk
20.2	VVD	199	Fikse overschrijding accountantskosten, hebben wij hier niet onze eigen aanbestedingsregels geschonden doordat accountant zonder mandaat door is gegaan met schrijven uren?	Momenteel wordt door één van onze aanbestedingsjuristen hier onderzoek naar gedaan. Die bevindingen zullen nog gedeeld worden met onze accountant en door de accountant met u bij het accountantsverslag en de controle verklaring op de rechtmatigheid.	Toelichting op de jaarrekening (verschillenanalyse programma 7. Bestuur en middelen)	Strijk
21	D66	204	In dit overzicht worden de personen bij naam genoemd in relatie tot hun bezoldigingen. Is dit een vereiste? Waarom niet gewoon de functie noemen met bijbehorende jaartallen en salaris?	Net als in voorgaande jaren, is dat ook in deze jaarrekening opgenomen en volgt uit de verplichting die het Rijk heeft gesteld: "Van deze topfunctionaris(sen) vermeldt u de naam van de functionaris, de duur en omvang van de functie, de bezoldigingsgegevens en eventueel de ontslagvergoeding". Bron: https://www.topinkomens.nl/voor-wnt-instellingen/rijk-provincies-gemeenten-en-waterschappen	Toelichting op de jaarrekening (WNT)	Strijk
22	D66	215	Op blz 181 zijn de reserves opgesomd. Vanaf 215 toegelicht. Kan dat voortaan in dezelfde volgorde? (vraag vorig jaar ook gesteld) NB: dit geldt ook voor jaarrekening 2019.	Excuus. Een terechte constatering. De door uw gedane suggestie nemen we over, omdat dit de leesbaarheid en vindbaarheid bevordert. Door de grote druk op het jaarrekeningproces zijn dit soort verbeteringen nog niet doorgevoerd.	Toelichting op de jaarrekening (Reserves en voorzieningen)	Strijk

No. 8 – N.a.v. de vraag van D66 "Onder 2.2.2 en 2.2.3 staat een identieke tekst. En die is wel heel algemeen." treft u hieronder de juiste tekst aan.

2.2.2 Natuurkwaliteit verbeteren

De uitvoering van de PAS-herstelmaatregelen om de natuur in Natura2000 gebieden weerbaarder te maken verlopen volgens planning zoals opgenomen in de Gebiedsanalyses. Dit blijkt uit de landelijke voortgangsrapportage 2018 van het PAS. De geplande maatregelen moeten in 2021 zijn uitgevoerd. Op 7 november 2018 heeft het Europese Hof een Arrest uitgesproken aangaande de prejudiciële vragen die de Raad van State haar had gesteld ten aanzien van het Programma Aanpak Stikstof. Het Arrest geeft op zichzelf geen aanleiding om verlening van de vergunningen die economische ontwikkeling mogelijk maken aan te houden; na een tijdelijke stopzetting is de vergunningverlening dan ook hervat. In het voorjaar van 2019 volgt de uitspraak van de Raad van State over verschillende zaakdossiers. Zij zal vooral een oordeel moeten geven of onderbouwing van de programmaonderdelen en het inbouwen van zekerheden, zoals ten aanzien van bronmaatregelen, voldoende is. Inmiddels is bekend dat met de uitspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer als basis voor toestemming van activiteiten mag worden gebruikt. Daarmee is een streep gezet door vele vergunningsaanvragen voor economische activiteiten, in het bijzonder de veehouderijen.

De ambtelijke verkenningen met pilotuitwerkingen voor de natuurparels Agrarisch cultuurlandschap en natuurparels Hogere zandgronden hebben niet het gewenste resultaat opgeleverd. De uitwerkingen waren te algemeen. In 2019 wordt gewenst beleid ten aanzien van de natuurparels verder verkend. Om het actieve soortenbeleid niet te vertragen is de SKNL-subsidieregeling opengesteld voor initiatieven die bijdragen aan de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten als ze passen binnen de criteria van het Supplement Biodiversiteit, behorend bij de Natuurvisie. Voor de gebieden buiten het NNN is een nieuwe subsidieregeling voor de biodiversiteitopgave in voorbereiding. De verkenning kwaliteitsverbetering bestaande natuur loopt nog door in 2019.

De verkenning naar maatregelen binnen de weidevogelreservaten is afgerond. De geadviseerde maatregelen zijn in uitvoering genomen. We hebben onze weidevogelvisie bijgesteld op basis van het Actieplan weidevogels en vastgesteld. Met de verkregen extra middelen voor het agrarisch weidevogelbeheer, gaan we nu ook actief inzetten op het nemen van maatregelen in weidevogelgebieden buiten het NNN.

In 2018 is de Bos-heidennotitie vastgesteld ter vergroting van de biodiversiteit van heideterreinen. De biotopen van het heidelandschap verkeren namelijk in een ongunstige staat van instandhouding. Op basis van deze notitie is het mogelijk een beperkt areaal bos onder strikte criteria om te vormen om te komen tot grotere aangesloten leefgebieden van heidesoorten.

In een eventueel nieuw op te stellen bosbeleid (zie 2.3.4.) kan aandacht besteed worden aan de omvorming van bos naar andere natuurtypen.

Voor het natuurbeschermingswetgebied de Kamerikse Nessen is onderzoek uitgevoerd naar de waterkwaliteit. Conclusie is dat er geen invloed van het Grechtwater is op de waterkwaliteit van de Nessen. Grootschalige maatregelen om de waterkwaliteit van de Grecht te verbeteren ten behoeve van de Nessen zijn dus voornamelijk niet nodig. Verzuring is hier voornamelijk niet aan de orde.

De meeste herstelmaatregelen op Groot Zandbrink zijn in 2018 uitgevoerd. De resterende maatregelen worden meegenomen in de inrichting van nieuwe natuur op landgoed De Boom in 2019.

Voor het gebied de Raaphof bij Bunnik had Rijkswaterstaat het voornemen om 2 ha boscompensatie te realiseren vanwege de verbreding van de A12. Gebleken is dat er ter plekke geen compensatiemogelijkheden zijn en daarom is met Rijkswaterstaat overeengekomen dat de compensatie in de polder Autena in de gemeente Vijfheerenlanden plaats zal vinden.

Om synergie te verkrijgen tussen natuur, bodem, water en milieucondities ontvangen een aantal agrarische collectieven van de provincie op basis van de Subsidieverordening Natuur en Landschapsbeheer 2016 naast een subsidie voor agrarisch natuurbeheer ook een subsidie voor agrarisch waterbeheer. In 2018 hebben de collectieven 725 ha beheerd voor een subsidiebedrag van €0,6 mln. De subsidie voor agrarisch waterbeheer wordt voor 50% uit EU-middelen (POP3) en voor 50% door de waterschappen gefinancierd. In vergelijking met andere provincies doen de agrarische collectieven in Utrecht veel op het gebied van agrarisch waterbeheer.

2.2.3 Soorten beschermen

De passieve soortenbescherming in de Wet natuurbescherming (Wnb) is gericht op de provinciebrede bescherming van individuele planten en dieren via een verbodsstelsel. Alvorens een ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moeten de effecten daarvan op beschermde soorten worden getoetst aan de gevolgen voor de instandhouding van de

populatie van de betrokken soort (zie verder bij Vergunningen verlenen en populaties beheren).

De provincie streeft naar natuurinclusief vergunnen – al in een vroeg stadium (op de tekentafel) rekening houden met de eisen vanuit de Wnb – en primair in het stedelijk gebied werken met gebiedsgerichte ontheffingen. We combineren zo passieve soortenbescherming met het actief treffen van maatregelen die bepaalde soorten ten goede komen. Dit resulteert niet alleen in winst voor de biodiversiteit maar ook in een verregaande vergemakkelijking van het uitvoeren van kleinschalige ruimtelijke ingrepen; ontheffingen voor dit soort activiteiten zijn dan eenvoudig te verlenen.

Mede als verdere uitwerking van de Evaluatie VTH-taken in opdracht van Provinciale Staten hebben wij begin 2018 het project de Utrechtse Aanpak verder uitgewerkt. Met de werktitel Samen voor natuur zijn vooral gemeenten, maar ook afdelingen in de eigen organisatie actief opgezocht. Het doel is om met elkaar erna te streven om de biodiversiteitsopgave, verpakt in het concept natuurinclusief ontwerpen, standaard mee te nemen in de verduurzamingsprogramma's, energietransities, bouw- en renovatieopgaven, etc. Alleen als natuur aan de voorkant (voor de vergunningsaanvraag) al tijdig natuurinclusief is meegenomen hoeft er geen vertraging in de projectplanning te ontstaan ("neem natuur, de eisen van de Wnb, achter de tekentafel al mee!"). Zo zijn we bezig om met elkaar de Utrechtse Aanpak uit te rollen tot een echte beweging waar natuur, energietransitie en klimaat kunnen (moeten) samengaan. Om deze boodschap te verspreiden zijn (kennis) bijeenkomsten georganiseerd (o.a. symposium 'Wonen, Natuurbeschermen en Bouwen (Wnb)'), zowel bestuurlijk als ambtelijk om gemeenten te helpen en te informeren en zijn diverse leaflets als hulpmiddel gemaakt. Er is een kopgroep geformeerd waarin we met enkele voorloper gemeenten komen tot soortenmanagementplannen als basis voor gebiedsgerichte ontheffingen.

December 2018 is de eerste gebiedsgerichte ontheffing afgegeven aan de gemeente Amersfoort voor het Soesterkwartier. Hiermee zijn ontheffingen voor afzonderlijke individuele ruimtelijke ingrepen overbodig.

-

